

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 378.147:327]:3.083.1

**Андрущенко Т. В., Ковчина І. М., Стоян Т. А.,
Панченко М. В., Пасічніченко С. В.**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сучасні міжнародні відносини України з іншими державами потребують фахівців нового покоління. У статті розглядаються актуальні проблеми підготовки майбутніх фахівців з міжнародних відносин у педагогічному університеті. В контексті досліджуваного питання аналізується термін “компетенція” та його значення для структурування професійної підготовки студентів. Подано авторське визначення поняття “компетенція”, виходячи із специфіки підготовки студентів у галузі міжнародних відносин у вищому педагогічному навчальному закладі. З погляду формування відповідних компетенцій характеризуються нормативні та вибіркові дисципліни навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності “міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”. Студенти повинні володіти інформацією з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, на основі якої формувати знання та уміння і використовувати сформовані знання у практичній діяльності, застосовуючи навички, набуті під час виробничої практики та досвід, отриманий у процесі професійної виробничої практики з відривом від навчання.

Ключові слова: *компетенції, студенти, міжнародники, навчальні дисципліни, професійна підготовка, педагогічний університет.*

Процес об'єднання Європи, його поширення на Схід і на Прибалтійські країни супроводжується формуванням спільного освітнього і наукового простору та розробкою єдиних критеріїв і стандартів у цій сфері в масштабах усього континенту. Цей процес дістав назву Болонського від назви університету в італійському місті Болонья, де було започатковано такі ініціативи.

Цим питанням у теорії та практиці займаються вітчизняні науковці В. П. Андрущенко, С. О. Білан, Г. Г. Січкаренко та інші.

В. П. Андрущенко, досліджуючи динаміку соціокультурних змін в українській університетській освіті, стверджує, що розвиток вищої освіти є надзвичайно складною справою. Адже її перспективи напрацьовують науковці національної та зарубіжної педагогіки, свої побажання висловлюють всі, хто хоче надати своїм дітям та онукам найкращу освіту та найкраще виховання [1, с. 10].

Ми погоджуємось з українським науковцем С. О. Біланом, який упевнений, розбудова сучасної України покликана оновити всю систему освіти, у тому числі й вищу, надати їй новий підхід у реформуванні згідно з принципами Болонського процесу. Це сприятиме розвитку світової науки, культури, техніки, оскільки Україна налагоджує ринкові відносини, нові міжнародні господарські зв'язки. Завдяки цьому окреслюються перспективні процеси розвитку світової освіти [2, с. 21-31].

Проблеми реформування національної вищої освіти висвітлює Г. Г. Січкаренко. Вона упевнена, що створення ринку освітніх послуг в Україні підвищить якість освіти, сприятиме її виходу на європейський рівень [3, с. 186-193].

На думку В. Бабак [4, с. 3-19] та В. Волкова [5, с. 8], інтеграційний процес у науці й освіті має дві складові: формування співдружності провідних європейських університетів під егідою документа, названого Великою хартією університетів (*Magna Charta Universitatum*) та об'єднання національних систем освіти і науки в європейський простір з єдиними вимогами, критеріями і стандартами. Головна мета об'єднаного процесу – консолідація зусиль наукової та освітньої громадськості й урядів країн Європи для істотного підвищення конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти у світовому вимірі, а також для підвищення ролі цієї системи в суспільних перетвореннях.

У контексті якості вищої освіти, досліджуючи яку В. В. Драгомиров, А. Я. Казарєзов, Л. Б. Чирун [6, с. 94-100], О. Шийка [7, с. 138-142] стверджують, що Болонський процес – це процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і необхідних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи. Його метою стало створення європейського наукового та освітнього простору задля підвищення спроможності випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, підняття конкурентоспроможності європейської вищої школи.

Сучасні міжнародні відносини України з іншими державами потребують фахівців нового покоління. Оскільки Лісабонська конвенція є першоджерелом Болонського процесу, то підготовка фахівців з міжнародних відносин повинна бути здійснена не лише згідно з європейською кредитно-трансферною системою, але й у контексті Лісабонської стратегії.

У міжнародному документі “Європа 2020”, який став продовженням Лісабонської стратегії, у 2009 році було встановлено загальні цілі вирішення проблем у структурах освіти країн європейського співтовариства. Вони повинні реалізуватися до 2020 року.

Перерахуємо їх, оскільки такі позиції є для підготовки майбутніх міжнародників важливими:

- забезпечення неперервної освіти та мобільності в її реалізації;
- підвищення якості та ефективності освіти та навчання;
- сприяння справедливій, соціальній згуртованості та активній громадянській позиції;
- посилення креативності та інновацій, включаючи підприємництво на всіх рівнях освіти та навчання [8].

На теперішній час Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова отримав ліцензію на підготовку фахівців за напрямом “Міжнародні відносини” за спеціальністю “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”. Початковий етап підготовки студентів-міжнародників розпочинався з відбору абітурієнтів й зарахування їх на перший курс. Надалі професійною підготовкою студентів займаються дві кафедри: кафедра політичної психології та соціально-правових технологій і кафедра міжнародних та регіональних студій.

Для підготовки майбутніх фахівців-міжнародників науковцями були розроблені компетенції до кожної дисципліни, які потрібно сформулювати у студентів упродовж чотирьох навчальних років або восьми семестрів. Ці компетенції будуть сформовані у компетентності і застосовуватимуться студентами у своїй подальшій практичній діяльності.

Ми розводимо терміни компетенції та компетентності, нижче подаючи загальновідомі визначення термінів з посиланням на українську вікіпедію.

Компетенція з латині – це сукупність предметів відання, завдань, повноважень, прав та обов’язків державного органу або посадової особи, що визначаються законодавством та класифікатором професій.

Професійною компетенцією є, насамперед, уміння використати знання, навички, досвід у конкретних умовах, досягнувши при цьому максимально позитивного результату.

Компетенція (юридичний термін) – сукупність юридично установлених повноважень, прав і обов’язків конкретного органу чи посадової особи; визначає його місце в системі державних органів (органів місцевого самоврядування). Юридичний зміст поняття “компетенція” включає в себе такі елементи: предмети підпорядкування (коло об’єктів, явищ, дій, на які розповсюджуються повноваження); права і обов’язки, повноваження органу чи особи: відповідальність; відповідність поставленим цілям, задачам і функціям.

Компетенція (як категорія публічного права) – це правовий засіб, який дає змогу визначити роль і місце конкретного суб’єкта в керівничому процесі шляхом законодавчого закріплення за ним певного об’єму публічних справ.

Компетенція (управління персоналом) – це особиста здатність спеціаліста вирішувати певний клас професійних задач. В управлінні персоналом найчастіше під компетенцією розуміють формально описані вимоги до особистих, професійних та інших якостей кандидата на посаду

співробітника чи до групи співробітників компанії.

Міжкультурна компетенція – здатність успішно спілкуватися з представниками інших культур та етносів [9].

Оскільки дана праця присвячена актуальній проблемі формуванню компетенцій студента-міжнародника, то значення цього терміну подамо далі. Для професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародних відносин ми подаємо авторське визначення терміну компетенція. Компетенція фахівця-міжнародника визначається високою професійною підготовкою студентів з цього напрямку на кожному етапі вивчення дисциплін навчального плану. Студенти повинні володіти інформацією з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, на основі якої формувати знання та уміння і використовувати сформовані знання у практичній діяльності, застосовуючи навички, набуті під час виробничої практики та досвід, отриманий у процесі професійної виробничої практики з відривом від навчання. Сформовані компетенції у компетентності майбутні міжнародники мають застосовувати при виконанні виробничих функцій.

У циклі професійної та практичної підготовки нами передбачено для студентів вивчення необхідних дисциплін. Частину сформованих компетенцій із запропонованих дисциплін, якими повинен оволодіти сучасний студент-міжнародник під час аудиторної роботи, подано у статті. Розглянемо їх детальніше.

Під час професійної підготовки студентів-міжнародників на рівень “бакалавра” вони повинні бути здатними загалом розуміти специфіку обраного напрямку професійної підготовки за напрямом “Міжнародні відносини”, теоретично володіти основоположними поняттями та принципами функціонування міжнародних відносин.

Під час навчання на бакалавра-міжнародника студент повинен знати базові поняття та терміни сфери міжнародних відносин, предмет та завдання спеціальності “Міжнародні відносини” і теоретично моделювати розвиток різних країн світу, а також орієнтуватися у національній джерельній базі щодо даного питання, застосовувати набуті та сформовані знання під час виробничої безвідривної практики.

Так, вивчаючи дисципліну “Основи наукових досліджень”, яка складається з трьох кредитів ЄКТС, студенти повинні набути здатність застосовувати у науковій діяльності стратегії наукових досліджень, обирати і ефективно використовувати сучасні міжнародні концепції, а також методології, методи та механізми наукових досліджень зарубіжних науковців. Під час аудиторних занять вони повинні вивчити терміни та поняття наукового апарату з теоретичних досліджень, проаналізувати джерельну базу, характеристики моделей наукових концепцій та стратегій сучасних міжнародних досліджень, визначити принципи, методи організації та здійснення науково-дослідної роботи в Україні та за рубежом, окреслити

місце української науки у міжнародних відносинах, організацію студентських міжнародних досліджень.

З цієї дисципліни майбутній фахівець повинен вміти розробляти науковий апарат дослідження на засадах сучасної методології (філософії, політики, соціології), нові підходи та концепції у різних напрямках міжнародних наукових дослідженнях, у власних наукових розробках дотримуватися принципів науковості, проводити соціологічне опитування та знати основи експериментальної роботи, застосовувати наукові методи та сучасні механізми у проведенні наукової діяльності. Студент європейського рівня повинен підтримувати освітньо-педагогічні дослідження у міжнародних відносинах під час свої перших розробок (тези, доповіді під час круглих столів).

Під час вивчення дисципліни “Основи світової політики”, яка також складається з трьох кредитів ЄКТС, студент отримує здатність формувати цілісне бачення світових політичних процесів, набуває перспектив аналізу міжнародного розгортання подій між країнами та тенденцій міжнародної співпраці, навчається сприяти поступальній активності особи та людства загалом. Він повинен володіти термінами та поняттями сфери світової політики, останніми надходженнями джерельної бази, освоїти природу ключових явищ, феноменів та процесів світової політики, аналізувати закономірності її перебігу у міжнародних відносинах. Після теоретичної частини дисципліни студент повинен вміти здійснювати аналіз процесів, притаманних світовій політиці, розробляти та будувати стратегію і тактику поведінки лідерів у міжнародних відносинах країн для різних типів суб’єктів світової політики. При цьому існує необхідність підтримувати основи освітньо-педагогічної політики за кордоном.

Продовженням цього напрямку знань є дисципліна “Міжнародні відносини та світова політика”, чітко вибудовані компетенції якої закріплять здатність оперувати знаннями сучасної міжнародної та світової політики. Студенти вже вільно володітимуть термінологічним та поняттєвим апаратом сфери міжнародних відносин та світової політики, засвоять характер головних особливостей та механізмів функціонування міжнародних відносин у політичній, економічній та культурній сферах різних країн світу, зможуть аналізувати освітньо-педагогічне спрямування країн світу згідно з конкретними міжнародними відносинами та світовою політикою. І, як наслідок, вмітимуть визначати основні підходи, проблеми і тенденції історії міжнародних відносин, зовнішньої, міжнародної та світової політики, характеризувати позитивні механізми в освітньо-педагогічному напрямку розвитку країн.

Вивчаючи дисципліну “Міжнародні економічні відносини” студенти набувають компетентність у системі міжнародних економічних відносин та головних принципах їх розвитку, інтернаціоналізації економічного життя в сучасному світі, інтеграції економічної політики та її впливу на міжнародні

відносини країн світу. Також вони матимуть знання базових понять і термінів з теорії міжнародних економічних відносин, вмітимуть характеризувати основні форми міжнародних економічних відносин, аналізувати тенденції міжнародного поділу праці, виявляти основні концептуальні підходи в аналізі міжнародних економічних відносин, особливості розвитку інтеграційних процесів у світовій економіці та орієнтуватися у джерельній базі. При цьому, під час аудиторних занять майбутні фахівці оволодівають вмінням аналізувати статистичні дані, що характеризують основні сфери зовнішньоекономічної діяльності, визначати зміст, форми та тенденції розвитку зовнішньоекономічних відносин, впливати наявними засобами міжнародних відносин на підтримку позитивних економічних змін країн світу.

У майбутній роботі фахівцю необхідно буде мати здатність ефективно використовувати та застосовувати на практиці норми і правила дипломатичної та консульської служби, у процесі здійснення міжнародних контактів залучати необхідних вузькопрофільних фахівців, спираючись на знання дипломатичного етикету. Це потребує знань основних понять і термінів дипломатичної та консульської служби різних країн та регіонів світу, вміння аналізувати особливості здійснення національної дипломатичної та консульської служби, характеризувати фактологічно-історичні надбання національної дипломатії та консульської служби; їх вплив на національні міжнародні відносини, орієнтуватися у національній та зарубіжній джерельних базах. Під час навчання студенти будуть професійно вміти здійснювати дипломатичну діяльність, застосовуючи норми та правила дипломатичної та консульської служби у різних країнах світу; вести міжнародні дво- та багатосторонні переговори, вирішувати політико-управлінські, організаційно-правові, інформаційно-аналітичні, кадрові та інші завдання в рамках професійної діяльності консульських установ у різних зарубіжних країнах, а також підтримувати освітньо-педагогічну діяльність у міжнародних відносинах. Студенти набудуть здатність орієнтуватися в особливостях зовнішньої політики країн Європи та Америки, застосовуючи наявні знання на практиці.

Під час вивчення дисципліни “Зовнішня політика країн Європи та Америки” майбутній фахівець повинен знати термінологію та поняттєвий апарат сфери зовнішньої політики країн Європи та Америки, орієнтуватися у джерельній базі, аналізувати специфіку зовнішньополітичної діяльності держав регіону, характеризувати роль та місце країни Європи та Америки у світовій політиці та міжнародних відносинах, підтримувати педагогічне спрямування освітньої політики тощо. Після вивчення курсу потрібно вміти характеризувати зовнішньополітичну діяльність країн Європи та Америки, виявляти спільні та відмінні риси у зовнішньополітичній діяльності регіональних держав, забезпечувати досвід освітньої та педагогічної політики країн Європи та Америки.

Вивчаючи “Зовнішню політику країн Азії, Африки, Австралії й Океанії” майбутній фахівець буде здатний орієнтуватися у зовнішній політиці країн Азії, Африки, Австралії й Океанії та застосовувати наявні знання на практиці. Він також знатиме термінологію та поняттєвий апарат сфери зовнішньої політики країн Азії, Африки, Австралії й Океанії, основну джерельну базу, аналізуватиме специфіку зовнішньої політики з іншими країнами світу та зможе орієнтуватися у специфіці освітньо-педагогічного механізму забезпечення населення цих країн. Після вивчення набуде вмінь застосовувати отримані знання у практичній міжнародній діяльності, характеризувати зовнішньополітичні концепції країн Азії, Африки, Австралії й Океанії, опанує досвід забезпечення освітньо-педагогічного механізму молоді, а також буде здатен оперувати знаннями сучасної міжнародної та світової політики.

Під час вивчення дисципліни “Країнознавство” студенти знатимуть терміни та поняттєвий апарат предмету, класифікацію та типологізацію країн, регіональний поділ світу, історичний розвиток країн та особливості культури, політичного та державного устрою країн, основні напрями економічного розвитку провідних країн світу, джерельну базу, а також будуть вміти впроваджувати та систематизувати знання з країнознавства, аналізувати, узагальнювати зібрані дані про географічне положення країн, природу, культурно-історичні особливості народонаселення, політичний устрій, провідні економічні галузі світових держав та країн регіону; сприяти освітньо-педагогічним відносинам різних країн світу.

Під час аудиторних занять студенти навчатимуться здійснювати фаховий галузевий переклад. Вони будуть знати загальні, лексико-фразеологічні та морфолого-синтаксичні аспекти, а також головні завдання перекладознавства, джерельну базу і будуть вміти дотримуватися правил перекладу як виду комунікативної діяльності, досягати адекватності перекладу на рівні еквівалентності; підтримувати освітньо-педагогічні механізми та сприяти освітньо-педагогічним відносинам різних країн світу у міжнародних відносинах.

Крім того необхідною умовою діяльності будь-якого міжнародника є його знання з правового захисту у різних галузях. Тому до навчального плану нами уведено юридичні дисципліни, завдяки яким майбутні фахівці набудуть здатність здійснювати порівняльний аналіз міжнародного законодавства у вирішенні питань захисту прав особи.

У процесі вивчення дисципліни “Порівняльне конституційне право” майбутній бакалавр-міжнародник повинен мати здатність теоретично співвідносити загальне та особливе в організації й функціонуванні публічно-правових інститутів різних країн світу. Обов’язково під час вивчення зазначеної дисципліни необхідно знати основні терміни та поняття конституційного права країн світу, форми державного правління, джерела конституційного права та галузевого права зарубіжних країн, сучасні види

конституцій різних країн, основи правового статусу особи в зарубіжних країнах. Після теоретичної частини, необхідно набути умінь орієнтуватися в системі конституційно-правового законодавства і конституційно-правовій практиці зарубіжних країн, аналізувати та тлумачити конституційно-правові норми зарубіжних країн, а також підтримувати на законодавчій основі взаємні відносини країн світу в освітньо-педагогічній галузі.

Опрацьовуючи дисципліни з “міжнародного права” студенти знатимуть сучасні міжнародні правові документи та способи їх реалізації із захисту прав особи у міжнародному суді, орієнтуватимуться у джерельній базі, а також сприятимуть освітньо-педагогічним процесам у міжнародних відносинах. Під час занять набудуть умінь застосовувати міжнародні правові норми в національному законодавстві та у міжнародних відносинах, сприяти освітньо-педагогічним відносинам різних країн світу.

Теоретична підготовка з освітньо-педагогічного міжнародного простору дасть змогу студентам набути знань з термінологічного та поняттєвого апаратів міжнародного освітнього простору, орієнтуватися у джерельній базі, освітніх системах та моделях підготовки фахівців в різних країнах світу. Ми упевнені, що студент буде вміти характеризувати освітні системи країн світу, застосовувати досвід підготовки фахівців в інших країнах в національному педагогічному просторі, підтримувати обмін студентами, викладачами та науково-дослідним персоналом, вміти складати угоди про співпрацю між педагогічними закладами різних країн світу.

Підсумовуючи все вище викладене, можемо наголосити, що формуючи професійні компетенції у бакалавра-міжнародника шляхом опанування ним відповідних базових та додаткових знань, умінь і навичок, здійснення наукових розвідок і отримання нових практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту курсових і дипломних (бакалаврських) робіт, ми готуємо висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародних відносин.

Подальшими розвідками наукових досліджень з цього напрямку можуть бути: аналіз термінологічної бази міжнародних відносин та її сучасне тлумачення; характеристика навчальних компетенцій з міжнародних відносин для виробничої практики; педагогічні проблеми підготовки студентів-міжнародників у вищих навчальних закладах педагогічного спрямування тощо.

Використана література:

1. *Андрущенко В. П.* Феномен університету в контексті “суспільства знань”: монографія (рукопис) / В. П. Андрущенко, І. М. Предборська, Є. А. Пінчук, І. В. Степаненко [та ін.]. – Київ, 2014. – 256 с.
2. *Білан С. О.* Нова концепція розвитку освіти в сучасній Україні / С. О. Білан // Проблеми історії України: факти, судження, проблеми. – Київ: Інститут історії України НАНУ, 2001. – Вип. 1. – С. 21-31.
3. *Січкаренко Г.* Реформування вищої освіти України та створення ринку освітніх послуг / Г. Січкаренко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 6: Історичні науки: зб. наук. праць. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 6. – С. 186-193.

4. *Бабак В.* Для нас Болонський процес – явище звичне, кредитно-модульна система – не новина / В. Бабак // Вища школа. – 2006. – № 1. – С. 3-19.
5. *Волков В.* Реформування вищої освіти: перші кроки до Європи / В. Волков // Юридичний Вісник України. – 2006. – № 31. – С. 8.
6. *Драгомиров В. В.* Управління якістю освіти у вищих навчальних закладах України / В. В. Драгомиров, А. Я. Казарезов, Л. Б. Чирун // Вісн. Нац. ун-ту. – 2008. – № 631.
7. *Шийка О.* Категорія якості вищої освіти: теоретико-методологічний аспект / О. Шийка // Молодь і ринок. – 2016. – № 1.
8. Європа 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_en.
9. *Головань М. С.* Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду [Електронний ресурс] / М. С. Головань. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Компетенція>.

References:

1. *Andrushchenko V. P.* Fenomen universytetu v konteksti “suspilstva znan”: monohrafiia (rukopys) / V. P. Andrushchenko, I. M. Predborska, Ye. A. Pinchuk, I. V. Stepanenko [ta in.]. – K., 2014. – 256 s.
2. *Bilan S. O.* Nova kontseptsiiia rozvytku osvity v suchasni Ukraini / S. O. Bilan // Problemy istorii Ukrainy: fakty, sudzhennia, problemy. – K. : Instytut istorii Ukrainy NANU, 2001. – Vyp. 1. – S. 21-31.
3. *Sichkarenko H.* Reformuvannia vyshchoi osvity Ukrainy ta stvorennia rynku osvitnikh posluh / H. Sichkarenko // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 6: Istorychni nauky : zb. nauk. prats. – Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2010. – Vyp. 6. – S. 186-193.
4. *Babak V.* Dlya nas Bolonskiy protses – yavishche zvichne, kreditno-modulna sistema – ne novina / V. Babak // Vishcha shkola. – 2006. – № 1. – С. 3-19.
5. *Volkov V.* Reformuvannia vyshchoi osvity: pershi kroky do Yevropy / V. Volkov // Yurydychnyi Visnyk Ukrainy. – 2006. – № 31. – С. 8.
6. *Drahomyrov V. V.* Upravlinnia yakistiu osvity u vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy / V. V. Drahomyrov, A. Ya. Kazariezov, L. B. Chyrun // Visn. Nats. un-tu. – 2008. – № 631.
7. *Shyika O.* Katehoriia yakosti vyshchoi osvity: teoretyko-metodolohichnyi aspekt / O. Shyika // Molod i rynok. – 2016. – № 1.
8. Ievropa 2020 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_en.
9. *Holovan M. S.* Kompetentsiia i kompetentnist: dosvid teorii, teoriiia dosvidu [Elektronnyi resurs] / M. S. Holovan. – Rezhym dostupu : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Компетенсия>.

АНДРУЩЕНКО Т. В., КОВЧИНА И. М., СТОЯН Т. А., ПАНЧЕНКО М. В., ПАСИЧНИЧЕНКО С. В.
Актуальные проблемы формирования компетенций у студентов – будущих специалистов по международным отношениям.

Современные международные отношения Украины с другими государствами требуют специалистов нового поколения. В статье рассматриваются актуальные проблемы подготовки международных педагогов в педагогическом университете. В контексте исследуемого вопроса анализируется термин “компетенция” и его значение для структурирования профессиональной подготовки студентов. Дано авторское значение термина “компетенция”, исходя из специфики подготовки студентов в области международных отношений в высшем педагогическом учебном заведении. С точки зрения формирования определенных компетенций характеризуются нормативные и выборочные дисциплины учебного плана по подготовке бакалавров специальности “международные отношения, общественные коммуникации и региональные студии”. Студенты должны владеть информацией по международным отношениям, общественным коммуникациям и региональным студиям, на основе которой формировать знания и умения и использовать сформированные знания в практической деятельности, применяя навыки, приобретенные во время производственной практики и опыт, полученный в процессе профессиональной производственной практики с отрывом от учебы.

Ключевые слова: компетенции, студенты, международники, учебные дисциплины, профессиональная подготовка, педагогический университет

ANDRUSHCHENKO T. V., KOVCHYNA I. M., STOIAN T. A., PANCHENKO M. V., PASICHNICHENKO S. V. Actual problems of forming competences for students – future specialists in international relations.

The modern international relations of Ukraine with other states require the specialists of new generation. The article deals with the actual problems of preparing future specialists in international relations at the Pedagogical University. In the context of the investigated issue, the term “competence” and its significance for structuring students’ professional training are analyzed. The author’s definition of the concept “competence” is given in accordance with specifics of students’ training in the field of international relations at higher pedagogical educational institutions. The normative and selective disciplines of bachelors of the specialty “International relations, public communications and regional studios” training curriculum are characterized from the point of view of students’ relevant competencies formation. Students must own information from international relations, public communications and regional studios, on the basis of which to form knowledge and ability and use the formed knowledge in practical activity, applying skills, purchased during productive practice and experience, got in the process of professional productive practice with tearing away from studies.

Keywords: *competencies, students, specialists in international relations, educational disciplines, professional training, pedagogical university.*

УДК 378.016:81'38:[378.011.3-051:811.161.2+821.161.2

Бабенко В. В.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТИЛІСТИКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

У статті обґрунтовано теоретичні засади реалізації компетентнісного підходу в процесі навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури у результаті ретроспективного аналізу психологічних, педагогічних та лінгводидактичних джерел. З’ясовано, що результатом упровадження компетентнісного підходу має бути сформованість у майбутніх учителів української мови і літератури низки компетентностей, пріоритетною з-поміж яких визначено комунікативну, що потлумачено як складно організоване, внутрішньо суперечливе поєднання комунікативних знань і вмінь, що відображають цілі та результати здійснюваної суб’єктом спілкування комунікативної діяльності; здатність особистості орієнтуватися в ситуаціях спілкування, вільно володіти вербальними і невербальними засобами спілкування, засновану на знаннях і чуттєвому досвіді; систему внутрішніх ресурсів ефективної взаємодії: позицій, спілкування, ролей, стереотипів, установок, знань, умінь навичок; як інтегративне особистісне утворення, що виявляється у процесі комунікації як здатність актуалізувати та застосовувати отриманий досвід комунікативної діяльності та індивідуально-психологічні якості особистості для досягнення комунікативної мети; як сукупність знань про спілкування в різноманітних умовах й обставинах із різними комунікантами, а також знання вербальних і невербальних засобів взаємодії, умінь та навичок що ефективного застосування їх у конкретній ситуації спілкування. Установлено, що навчання студентів-філологів має спрямовуватися на те, щоб сформувати мовну особистість, яка вільно володіє засобами української мови, уміє орієнтуватися в потоці різноманітної інформації, аргументовано, переконливо, у доскональній і доступній формі висловлює власні